

VERRUIMING WESTERSCHELDE

TRACTAAT VAN 17 JANUARI 1995

2^e VOORTGANGSRAPPORT

NOVEMBER 2001

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Administratie Waterwegen en Zeewezen

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat
Directie Zeeland

Inhoudsopgave

- Inleiding
- Hoofdstuk 1. Vergunningen
- Hoofdstuk 2. Stand van zaken
- Hoofdstuk 3. De kostprijs
- Hoofdstuk 4. Aanpassingen aan en verduidelijkingen in het Verruimingsverdrag
- Hoofdstuk 5. Aanbevelingen van Rekenhof en Rekenkamer
- Colofon

Inleiding

In het 1^e voortgangsrapport van mei 2000 wordt gemeld dat het Vlaamse Parlement regelmatig zal worden geïnformeerd over de uitvoering en het verdere verloop van het 'Verdrag inzake de verruiming van de vaarweg in de Westerschelde' (Verdrag van 17 januari 1995).

Onderliggende voortgangsrapportage is het tweede in zijn reeks en bestrijkt de periode 1 maart 2000 tot en met 31 december 2000. Het werd opgemaakt door de Vlaamse Administratie Waterwegen en Zeewezen en de Nederlandse Rijkswaterstaat Directie Zeeland.

Zoals reeds vermeld in de inleiding van het 1^e voortgangsrapport, heeft het Verruimingsverdrag uitsluitend betrekking op de werken die op Nederlands grondgebied moeten worden uitgevoerd. Onderliggende rapportages echter behandelen zowel de werken in Nederland (Westerschelde en het Nederlandse deel van het mondingsgebied) als deze in Vlaanderen (Vlaamse deel van het mondingsgebied en de Beneden Zeeschelde).

De indeling in hoofdstukken is dezelfde als deze in het 1^e voortgangsrapport. Alle onderwerpen komen bijgevolg in dezelfde volgorde ter sprake. Indien er zich tijdens de behandelde periode geen nieuwe evolutie heeft voorgedaan, wordt dit als zodanig vermeld.

Voor een goed begrip van deze 2^e voortgangsrapportage is het overigens raadzaam zonodig de eerder verschenen 1^e voortgangsrapportage te raadplegen.

In tegenstelling tot de 1^e voortgangsrapportage worden alle bedragen in deze 2^e voortgangsrapportage in Euro weergegeven in plaats van in BEF.

Hoofdstuk 1 : Vergunningen

Nieuwe evoluties hebben er zich terzake niet voorgedaan. De baggervergunning loopt ten einde op 31 december 2000. Vanaf 1 januari 2001 is een Memorandum van Overeenstemming van toepassing voor het onderhoud van de verwezenlijkte diepten.

De vereiste vergunningen op basis van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren, de Natuurbeschermingswet en de Wet milieubeheer, zijn vervat in de Vergunningwet Westerschelde (Wet van 17 juni 1997) die op 30 juni 2001 vervalt.

Hoofdstuk 2 : Stand van zaken

In het 1^e voortgangsrapport wordt vermeld welke soorten werken er dienen te worden uitgevoerd en welke overheid, Nederland of Vlaanderen, hiervoor verantwoordelijkheid draagt. Korthedshalve wordt hiernaar verwezen.

1. Opruimingswerken

Opruimingswerken in Nederland

Na de uitvoering van het bestek ZL-4646 (twee grote en twee kleinere wrakken) werd in onderling overleg met Vlaanderen een inventaris opgemaakt van de nog resterende wrakken en wrakresten, die een hinder kunnen vormen voor de scheepvaart op de Westerschelde. Het ligt in de bedoeling al deze objecten in één finaal contract op te nemen en openbaar aan te besteden. Na veel overleg werd tussen de Administratie Waterwegen en Zeewezen en Rijkswaterstaat Directie Zeeland een akkoord bereikt. Dit akkoord werd bekrachtigd in de vergadering van de Technische Scheldecommissie van 26 oktober 2000. Zes prioriteitengroepen werden vastgelegd. De eerste vijf prioriteitengroepen zullen zeker worden geborgen. Tevens werd de totale uitgave begrensd tot 107.500.000 Euro, BTW inbegrepen. Dit resultaat werd in hoofdzaak bereikt door de beslissing het wrak ms. Fort Maisonneuve, waarvan reeds sprake in de 1^e voortgangsrapportage, niet te bergen (circa 19.250.000 Euro minder uitgave). Deze beslissing had tot gevolg dat het vaarwater ter hoogte van de Wielingen circa 100 meter naar het noorden toe diende te worden verplaatst, hetgeen zowel door Vlaamse als door Nederlandse nautici is aanvaard. Deze verschuiving is noodzakelijk om de in het Verruimingsverdrag voorziene vaarwegbreedte van 500 meter te kunnen waarmaken. Dit impliceert echter bijkomend verruimingsbaggerwerk in de Wielingen (zie punt 4 van dit hoofdstuk). Tevens is overeengekomen dat prioriteit zes slechts zal worden aangevat in zoverre hogervermelde uitgavensom niet is bereikt.

Opruimingswerken in Vlaanderen

In de Beneden Zeeschelde zijn alle wrakken stroomafwaarts van de Zandvliet-Berendrechtshuis geborgen.

De berging van de acht wrakken aan de Vlaamse Kust werd na een onderhandelingsprocedure in augustus 2000 toegewezen. Dit contract behelst een studie van elk object teneinde de meest geschikte bergingswijze te kunnen kiezen om daarna over te gaan tot de berging zelf. Dit onderzoek is op 31 december 2000 nog lopende. De berging zelf zal in de loop van 2001 worden aangevat.

2. Oeververdedigingswerken

De oeververdediging langs de noordoostelijke oever van het Verdrongen Land van Saeftinge (bestek ZL-4702), is uitgevoerd in 2000. Het werk is opgeleverd op 15 november 2000.

De oeververdediging langs de Overloop van Valkenisse (bestek ZL-5063) is in deze periode voorbereid en zal openbaar worden aanbesteed in januari 2001. De lengte van deze oeververdediging bedraagt 1500 meter. Monitoring door Rijkswaterstaat Directie Zeeland moet uitwijzen of deze oeververdediging in de toekomst nog moet worden verlengd met 1500 meter, eventueel met nog eens 3000 meter extra.

3. Natuurherstelwerken

Buitendijkse (rivierzijde) natuurcompensatieprojecten (categorie A)

Buitendijkse uitvoering van natuurcompensatie is een complexe aangelegenheid die veel tijd vergt, mede omdat de realisatie gebaat is bij een breed draagvlak. Het zorgvuldig afwegen van belangen gaat gepaard met het verkrijgen van inzicht in de manier waarop natuur in een dynamisch systeem als de Westerschelde beheerd kan worden. Slechts in beperkte mate kan uitvoering worden gegeven aan bescherming of kwaliteitsverbetering.

In 2000 hebben een aantal buitendijkse natuurcompensatieprojecten de planvormingsfase (vrijwel) doorlopen, terwijl voor een aantal andere projecten deze fase nog moet beginnen.

Binnendijkse (landzijde) natuurcompensatieprojecten (categorie B)

De voortgang van de binnendijkse natuurcompensatieprojecten is goed. Drie jaar na de ondertekening van de Bestuursovereenkomst Natuurcompensatieprogramma Westerschelde, zijn voor de inlaag Rammekenshoek (Walcheren) gronden vrijgemaakt en zijn gesprekken gaande over de verwerving van de resterende gronden. Voor de inlaag Margarethapolder (Zeeuwsch Vlaanderen) wordt onderzocht of het projectgebied kan worden uitgebreid met de oostelijke helft van de polder. Voor de inlaag Den Inkel (Zuid Beveland) is een streefbeeld opgesteld zodat naar verwachting eind 2001 of begin 2002 met de uitvoering begonnen zal kunnen worden.

Kwaliteitsimpuls Natuurbeleidsplan/kreekherstel (categorie C)

In 2000 is circa 136 ha van de prioritaire categorie C-projecten verworven. Dit betekent dat het grondverwervingstempo voor de prioritaire categorie C-projecten van het natuurcompensatieprogramma in 2000 ruim tweemaal zo hoog lag als het tempo dat verondersteld mocht worden op basis van het budget dat voor dit soort aankopen in 2000 regulier beschikbaar was.

Verkenning extra en/of aanvullende projecten

Buitendijks:

Er lijken goede kansen te zijn voor uitvoering van natuurcompensatie in de veerhavens Kruiningen (Zuid Beveland) en Perkpolder (Zeeuwsch Vlaanderen). Rijkswaterstaat Directie Zeeland ziet bovendien mogelijkheden om als extra projecten ook de tolpleinen om te vormen tot slik en schor. Dit levert per veerhaven 10 tot 15 ha extra natuur op. Het totale oppervlak Westerscheldegebonden natuur bedraagt dan 20-25 ha per veerhaven.

In 2000 is het project Bescherming Schor van Waarde (Zuid Beveland) van start gegaan. Momenteel worden de ingewikkelde morfologische ontwikkelingen in het gebied geanalyseerd. Wanneer dit goed in beeld is, zal een beschermingsmaatregel worden gekozen. Hiermee wordt beoogd de instandhouding of verbetering van (de kwaliteit van) slik en schor. De planvorming zal in 2001 worden afgerond.

Binnendijks:

Door de gemeente Reimerswaal is het Bathse Schor (Zuid Beveland) ingebracht bij de Stuurgroep Natuurherstel. Er is in de loop van 2000 een bodemonderzoek verricht naar de mogelijke vervuiling van het gebied. In de loop van 2001 zullen met de gemeente Reimerswaal nadere afspraken gemaakt worden over het vervolgtraject.

Door de vereniging Natuurmonumenten en de gemeente Borsele is een perceel bij Galghoek (Zuid Beveland) ingediend. Het voorstel zal door Natuurmonumenten nader uitgewerkt worden.

4. Verruimingswerken

Op 1 maart 2000 waren de verruimingsbaggerwerken praktisch volledig voltooid, behoudens de Wielingen waar de werken in uitvoering waren. Deze laatste zijn voltooid op 19 juni 2000. Zoals eerder reeds gemeld (punt 1 van dit hoofdstuk) heeft de beslissing om het wrak ms. Fort Maisonneuve niet te bergen, geresulteerd in een noordelijke verplaatsing van het vaarwater ter plaatse. Hiertoe dient circa 1,5 miljoen m³ specie supplementair te worden gebaggerd. Het niet bergen van dit wrak betekent een besparing van circa 19.250.000 Euro terwijl de bijkomende aanlegbaggerwerken op 2.503.000 Euro worden geraamd. Dit eindresultaat levert bijgevolg nog een flinke besparing op.

5. Hymedis

In juli 2000 werd een bestek voor het oprichten en exploiteren van Hymedis aanbesteed. Er waren slechts twee regelmatige inschrijvingen die bovendien ver boven de raming lagen. Daarom werd besloten, mede gezien de verdergaande technologische ontwikkelingen, een nieuwe aanbesteding uit te schrijven volgens de onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking. Deze aanbesteding zal in het jaar 2001 plaatsvinden.

Hoofdstuk 3 : De kostprijs

Volgende tabellen, die reeds in het 1^e voortgangsrapport zijn opgenomen, werden geactualiseerd tot en met 31 december 2000. Sommige ramingen zijn aangepast als gevolg van hetgeen in het vorige hoofdstuk werd gemeld. Er dient op gewezen dat de opgenomen bedragen gecumuleerd werden en als zodanig de volledige financiële toestand en raming weergeven op datum 31 december 2000.

Op te merken valt dat de geraamde totale kost is gereduceerd door het niet bergen van het wrak ms. Fort Maisonneuve.

Voor wat betreft de oeververdedigingswerken is de raming 2001 ten opzichte van de raming 2000 gestegen daar in 2001 1500 meter van de oeververdediging langs de Overloop van Valkenisse zal worden aangelegd. Monitoring door Rijkswaterstaat Directie Zeeland moet uitwijzen of deze oeververdediging in de toekomst zal worden verlengd met 1500 meter, eventueel met nog eens 3000 meter extra (p.m. post).

In de raming over 2001 is voor de werken uit te voeren door Nederland ook de BTW-verhoging per 1 januari 2001 van 1,5% verdisconteerd.

Overzicht van de kosten voor de Verruiming van de Westerschelde (toestand op 31 december 2000)			
	uitgevoerd	(1)	nog uit te voeren
Wrakruiming			
- in Vlaanderen	11.527		14.154
- in Nederland	<u>44.472</u>		<u>62.847</u>
	55.999		77.001
Oeververdedigingswerken			
- in Nederland	30.514		10.644
Natuurherstelwerken			
- in Nederland	23.823	(2)	7.487 (2)
Baggerwerken			
- in Vlaanderen	23.922		
- in Nederland	<u>50.926</u>		4.289
	74.848		
Diversen			
- Leges	275		
- Hymedis			2.330 (3)
Algemeen totaal	185.459		101.751

Alle prijzen zijn in duizend Euro, BTW en eventuele toeslag aan Nederland inbegrepen.

1. Uitgangspunt voor dit kostenoverzicht zijn de daadwerkelijke kosten voor de Verruiming van de Westerschelde per 31 december 2000. De verrekenbare kosten voor de wrakruiming en de oeververdedigingswerken in Nederland met betrekking tot de maanden november en december 2000 (totaal 2.225 Euro) zijn in januari 2001 door Nederland gedeclareerd bij het Vlaams Gewest. Deze kosten zijn opgenomen in de kolom 'nog uit te voeren'. Door koersverschillen tussen de Belgische Frank en de Nederlandse Gulden in de verschillende jaren, zijn er kleine verschillen tussen de door het Vlaams Gewest betaalde kosten (in BEF en Euro) en de door Nederland ontvangen bedragen (in HFL en Euro). Voor de duidelijkheid wordt dit uitgangspunt gehanteerd in deze gezamenlijke voortgangsrapportage.
2. In de kosten Natuurherstelwerken zijn in tegenstrijd tot de 1^e rapportage de eigen kosten gedragen door Nederland meegeteld. Dit resulteert in een totaalbedrag van 31.311 Euro. Vlaanderen heeft hiertoe 19.980 Euro bijgedragen (afkoopsom).
3. Het aandeel Hymedis wordt voor Nederland geraamd op 1.016 Euro en voor Vlaanderen op 1.314 Euro. Totaal 2.330 Euro.

Raming van de totale kosten voor de Verruiming van de Westerschelde
(toestand op 31 december 2000)

	Raming 2001	Raming 2000
Wrakruiming		
- in Vlaanderen	25.682	
- in Nederland	<u>107.319</u>	135.453
	133.001	
Oeververdedigingswerken		
- in Nederland	41.158 + p.m.	32.445 + p.m.
Natuurherstelwerken		
- in Nederland	31.311 (1)	31.129 (1)
Baggerwerken		
- in Vlaanderen	23.922	23.922
- in Nederland	<u>55.215</u>	<u>52.082</u>
	79.137	76.004
Diversen		
Hymedis	2.330	2.330
Monitoring	917	917
Leges	<u>275</u>	<u>275</u>
	3.522	3.522
Algemeen totaal	288.129	278.553
Waarvan Nederlands aandeel	26.673	
	<u>11.311</u> (1)	38.004 (1)
	38.004	
Blijft Vlaams aandeel	250.125	240.549

Alle prijzen zijn in duizend Euro, BTW en eventuele toeslag aan Nederland inbegrepen.

1. In de kosten Natuurherstelwerken zijn in tegenstrijd tot de 1^e rapportage de eigen kosten gedragen door Nederland meegeteld. Dit resulteert in een totaalbedrag van 31.311 Euro. Vlaanderen heeft hiertoe 19.980 Euro bijgedragen (afkoopsom).

Hoofdstuk 4 : Aanpassingen aan en verduidelijkingen in het Verruimingsverdrag

In de loop van 2001 zullen de nodige tekstvoorstellen inzake aanpassingen aan en verduidelijkingen in het Verruimingsverdrag worden geaccordeerd, teneinde de opmerkingen uit hoofdstuk 4 van de 1^e voortgangsrapportage te formaliseren.

Hoofdstuk 5 : Aanbevelingen van Rekenhof en Rekenkamer

In de 1^e voortgangsrapportage werd gewag gemaakt van een aantal opmerkingen en aanbevelingen vanwege het Belgische Rekenhof en de Nederlandse Algemene Rekenkamer. De meeste van deze opmerkingen en aanbevelingen hebben geen impact meer op de uitvoering van het bestaande Verruimingsverdrag gezien het ver gevorderde stadium van de uitvoering. Niettemin is een klein overzicht hierbij gepast:

1. Onderbouwing van verdragen

- Met betrekking tot de BTW-problematiek kan worden gemeld dat de Vlaamse minister van Mobiliteit zijn collega van Financiën in de Federale regering heeft verzocht deze problematiek te behartigen – eventueel in bilateraal overleg – teneinde in de toekomst te kunnen beschikken over een eenduidige visie ter zake.
- De nodige vergunningen voor het uitvoeren van onderhoudsbaggerwerken en het storten van onderhoudsbaggerspecie, werden door Vlaanderen officieel aangevraagd. Voor 30 juni 2001 dient over een Wvo-vergunning te worden beschikt. Op 1 januari 2001 is een Memorandum van Overeenstemming van kracht voor het onderhoud van de verwezenlijkte diepten.
- Door Vlaanderen en Nederland is gezamenlijk gewerkt aan een grensoverschrijdende Langetermijnvisie voor het Schelde-estuarium. Deze Langetermijnvisie zal de grondslag vormen voor de besluitvorming in Vlaanderen en Nederland over de toekomst van het Schelde-estuarium. De Langetermijnvisie is opgezet als een integrale benadering waarbij de drie hoofdfuncties van het Schelde-estuarium centraal staan: veiligheid, toegankelijkheid en natuurlijkheid. In de vergadering van de Technische Scheldecommissie van 18 januari 2001 te Antwerpen, is de Langetermijnvisie vastgesteld. Dit resultaat is binnen de opgelegde tijdslimiet tot stand gebracht.

2. Beheersing van kosten en voortgang van de werken

Hiervoor wordt verwezen naar de 1^e voortgangsrapportage.

3. Naleving van regels en procedures

Voor deze aanbeveling wordt eveneens verwezen naar de 1^e voortgangsrapportage. De verslaggeving door Nederland over de stand van zaken in verband met de natuurherstelwerken, gebeurt telkens ter gelegenheid van elke vergadering van de Technische Scheldecommissie. Onder hoofdstuk 2, punt 3 van deze 2^e voortgangsrapportage wordt aan deze wens uitdrukkelijk voldaan.

4. Financieel beheer

Op deze opmerking/aanbeveling is door de Administratie Waterwegen en Zeewezen van de Vlaamse Gemeenschap uitvoerig gereageerd. Het standpunt van deze Administratie werd duidelijk vertolkt en geargumenteed.

5. Informatieverstrekking aan het Parlement

Met ingang van deze 2^e voortgangsrapportage, worden de voortgangsrapportages gezamenlijk door Vlaanderen en Nederland opgesteld en zullen derhalve ook worden aangeboden aan het Nederlandse Parlement.

Een 3^e voortgangsrapportage zal de periode 1 januari 2001 tot en met 30 juni 2001 behandelen.

* * *

Colofon

Deze publicatie is een gezamenlijke uitgave van:

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Departement Leefmilieu en Infrastructuur
Administratie Waterwegen en Zeewezen

Graaf de Ferrarisgebouw
Koning Albert II-laan 20, bus 5
1000 Brussel

en

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat
Directie Zeeland

Koestraat 30
Postbus 5014
4330 KA Middelburg

November 2001

